VERSLAG VAN DE BESPREKING MET DE DELEGATIE UIT DE NIEUW-GUINEA RAAD OP 24-4-1962.

GEHEIM

1. Eventueel bezoek van enige Ministers aan NNG.

De Staatssecretaris vraagt de mening van de delegatie over een eventueel bezoek van een aantal Ministers (bijv. één van elke partij) aan NNG. Verscheidenen hebben daartoe de wens te kennen gegeven.

Aan een dergelijk bezoek is een voordeel en een nadeel verbonden:

een voordeel in zoverre het van groot nut moet worden geacht dat de betrokken Ministers zich uit eigen aanschouwing een reëel beeld kunnen vormen van de gesteldheid van het land en het leven en streven van zijn bevolking;

een nadeel in zoverre de komst van de Ministers verkeerdelijk zou kunnen worden uitgelegd als een poging een zekere pressie op de Papoea's uit te oefenen in een bepaalde richting.

De delegatie staat unaniem gunstig tegenover het denkbeeld. De wenselijkheid van een bezoek van meerdere leden van het Kabinet aan NNG is reeds meermalen in de kring van de NGR geuit en in eerdere contacten met Regeringsleden (diner te Kinderdijk; door de heer Jouwe in New York tegenover Minister Luns) ter sprake gebracht.

Voorgesteld wordt - indien constitutioneel mogelijk - een uitnodiging te doen uitgaan van de NGR.

Een bezoek van een Ministersdelegatie zou naar de mening van de heer Kaisiepo zijn toe te juichen als een manifestatie van de hechte banden tussen Nederland en NNG en het onderling vertrouwen versterken.

De heer Jouwe heeft de indruk, dat verscheidene bewindslieden het bestuur over NNG nog te veel associëren met het voormalige "kolonialistische" bewind over Ned.-Indië en meent dat bij het zien van wat in NNG onder Nederlandse leiding is tot stand gebracht, mogelijke morele bezwaren zullen wegvallen en plaats zullen maken voor een gevoel van voldoening en een zekere mate van gerechtvaardigde trots.

De heer Torey zou gaarne zien dat in ieder geval de Ministers Zijlstra en Visser deel zullen uitmaken van het ministeriële gezelschap.

- De -

Kenmerk: Biza SS-geheim.
© NA, archief Minkol., dossierarchief ministerie van Kolonien en opvolgers 1945-111617
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/20416

De Staatssecretaris zegt toe deze aangelegenheid op korte termijn te zullen behandelen.

2. De te volgen tactiek ter verkrijging van een zo breed mogelijke internationale erkenning van het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's.

a. De Staatssecretaris oppert de suggestie dat de delegatie tijdens de terugreis naar NNG in de verschillende landen welke onderweg worden aangedaan zoveel mogelijk gesprekken voert met persvertegenwoordigers. Een en ander zou in overleg met het Ministerie van Buitenlandse Zaken kunnen worden geregeld.

De heer Jouwe vraagt of het niet mogelijk is de terugreis te maken via enkele Afrikaanse landen, met name Liberië, Ethiopië en Ghana.

De heer Torey zou daar ook Aziatische landen in willen betrekken.

De Staatssecretaris heeft begrip hiervoor. Het lijkt aan te bevelen te beginnen met de Afrikaanse landen, teneinde zoveel mogelijk profijt te trekken van de gunstige gezindheid welke daar voor de zaak van de Papoea's wordt gevonden, vervolgens zou men op de verdere reis enkele Aziatische landen kunnen aandoen.

Of een bezoek aan landen, die het Indonesische standpunt steunen, mogelijk is, hangt af van de bereidheid van die landen een Papoea-delegatie te ontvangen; spreker denkt echter dat een informeel bezoek alleen op doorreis wellicht gemakkelijker te organiseren zal zijn.

Voor de Aziatische landen geldt in verschillende gevallen de overweging, dat men Indonesië niet voor het hoofd wil stoten, ook al zou men materieel weinig sympathie voor President Sukarno koesteren of in de kwestie zelve weinig of niet zijn geïnteresseerd.

Op de vraag van de heer Jouwe of het mogelijk is vertegenwoordigers van de te bezoeken landen uit te nodigen voor een bezoek aan NNG, antwoordt de Staatssecretaris bevestigend. Dit zal eveneens via het Ministerie van Buitenlandse Zaken kunnen worden geregeld, dat op de gebruikelijke wijze in dergelijke gevallen de reiskosten naar Biak v.v. voor zijn rekening zal nemen.

De heer Van Beuge wijst er op, dat, naar de ervaring leert, men er veel prijs op stelt individueel te worden ontvangen en rondgeleid en bij voorkeur niet in groepsverband reist.

De heer Jouwe verzoekt om een opgave van de namen van de staatshoofden en regeringsleiders van de zelfstandige Afrikaanse staten. Het Nationaal Comité Hollandia wil hun allen een brief doen toekomen als reeds werd toegezonden aan de staatshoofden c.q. regeringsleiders van Ethiopië, Liberia, Ghana, Guinee (Belgisch)Congo, Nigeria en Sierra Leone. Daarin wordt om steun gevraagd voor het streven van de Papoea's naar een eigen zelfstandig bestaan.

De Staatssecretaris zegt toe Buitenlandse Zaken om zulk een opgave te zullen vragen.

De heer Jouwe maakt voorts gewag van een door een aantal prominente Papoea's aan President Kennedy gericht telegram, waarin met klem wordt geprotesteerd tegen denigrerende uitlatingen van Minister Robert Kennedy voor de Amerikaanse televisie, alsmede van een brief aan de "New Africa League" te Denver, USA, welke steun aan het nationalistische streven van de Papoea's heeft toegezegd.

Een door de heer Jouwe samengestelde brochure, getiteld "Voice of the Negroids in the Pacific to the Negroids throughout the World" komt eerstdaags gereed.

b. Wat het"Amerikaanse front" betreft wordt door de heren Womsiwor en Torey bepleit:

1e. het voeren van gesprekken door Papoea's met Amerikaanse ministers;

2e. indien de besprekingen met Indonesië over het plan-Bunker worden hervat: het opnemen van één of meer Papoea's (in iedergeval de dan in New York aanwezige heer Jouwe) in de Nederlandse delegatie.

De Staatssecretaris wijst er op, dat in het huidige stadium van geheim vooroverleg eigenlijk nog niet van een Nederlandse "delegatie" kan worden gesproken. Deze zal eerst worden samengesteld wanneer het tot onderhandelingen komt. In dat geval zullen zeker één of meer Papoea's in de Nederlandse delegatie worden opgenomen.

De heer Jouwe zou het liefste zien, dat een zelfstandige Papoea-delegatie aan de onderhandelingen zou deelnemen.

De Staatssecretaris verklaart een groot voorstander te zijn van een dergelijk tripartite-overleg, omdat daarin een erkenning van NNG als afzonderlijke eenheid zou zijn gelegen. Juist daarom echter maakt spreker zich weinig illusies over de Indonesische houding in deze.

- Niettemin -

Niettemin kan ernaar worden gestreefd, in verband waarmede de aanwezigheid van de heer Jouwe in New York van nut zal kunnen zijn.

In ieder geval zal rekening worden gehouden met de wens van de delegatie in een zo vroeg mogelijk stadium te worden ingelicht omtrent de verdere ontwikkelingen rondom het plan-Bunker.

De heer Torey vraagt, of het niet wenselijk zou zijn de delegatie die thans rapport aan de V.N. uitbrengt over NNG, met nog enkele Papoea's uit te breiden.

De Staatssecretaris wijst er op, dat het geen zitting van de V.N. betreft, maar slechts een bijeenkomst van een technische commissie, de z.g. "Commissie 73e", waaraan van Nederlandse zijde slechts door een kleine technische delegatie wordt deelgenomen.
In verband hiermede adviseerde Buitenlandse Zaken daarin niet meer dan één Papoea op te nemen.

Er is echter sprake van een extra zitting van de Algemene Vergadering van de V.N. in juni a.s. Indien alsdan de kwestie Nieuw-Guinea ter sprake wordt gebracht, is de Staatssecretaris bereid met Minister Luns de mogelijkheid van opneming van Papoea's in de Nederlandse delegatie naar die vergadering te bespreken. De heer Jouwe zou dit in New York bovendien zelf ook reeds kunnen opnemen met de heer Schürmann.

Indien het zou komen tot een internationaal beheer van Nederlands-Nieuw-Guinea, dan zou de heer Jouwe de V.N. willen verzoeken uitsluitend Amerikaanse troepen naar Nederlands-Nieuw-Guinea te zenden, of indien zulks voor de V.N. niet acceptabel zou zijn, troepen uit de omringende Pacific-landen, doch in geen geval troepen uit tot het communistische blok behorende landen.

c. De Staatssecretaris acht het contact met de bevolking van Australisch Nieuw-Guinea - en de actieve steun van deze voor het streven van West-Nieuw Guinea - een van de belangrijkste aspecten in het geheel van activiteiten dat gericht is op het verkrijgen van erkenning van het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's.

De heer Jouwe deelt mede, dat een drietal exemplaren van de door het Nationaal Comité te Hollandia opgestelde "Declaration" betreffende het zelfbeschikkingsrecht van alle Papoea's in geheel Nieuw-Guinea door de heer Womsiwor tijdens diens bezoek aan Port Moresby aan de heer John Guise, lid van de Legislatieve Council te Port Moresby, zijn overhandigd en aldaar achtergelaten voor het verzamelen van handtekeningen van de Papoea-leiders in Australisch Nieuw-Guinea.

- Zij -

GEHEIM

Zij zullen zo spoedig mogelijk worden toegezonden aan de heer Jouwe ter aanbieding aan Secretaris-Generaal Oe Thant.

De Staatssecretaris benadrukt nog eens het grote belang van het kenbaar maken door de Papoea-leiders in Australisch Nieuw-Guinea van hun afwijzend standpunt met betrekking tot de overdracht van West-Papoea aan Indonesië jegens de "visiting mission" van de Trustschapsraad van de V.N., welke dat gebied momenteel bezoekt.

De heer Jouwe deelt mede, dat hij in die zin heeft gesproken met de Papoea-leiders Simagun en Jubilee. Vernomen werd, dat het Australisch bestuur afwijzend staat tegenover de politieke activiteiten van de Papoea-leiders en hun bedektelijk heeft te kennen gegeven dat zij wel eens in de gevangenis terecht zouden kunnen komen, als zij zich te veel met politiek zouden bezighouden.

De heer Kaisiepo bepleit een intensivering van de samenwerking tussen Nederland en Australië met betrekking tot het bestuur van beide delen van Nieuw-Guinea. Hij denkt daarbij aan een soort federatieve bestuursvorm, waarbij de verschillende onderdelen van de centrale bestuurszorg (binnenlands bestuur, gezondheidszorg, onderwijs, enz.) voor het gehele gebied gezamenlijk worden behartigd, deels vanuit Hollandia, deels vanuit Port Moresby.

De Staatssecretaris vindt dit op zichzelf een aantrekkelijke gedachte, welke als het ware voortborduurt op de bestaande administratieve samenwerking; hij acht dit echter vooralsnog onbereikbaar in verband met enerzijds de instelling van de Australiërs, met name in politiek opzicht, anderzijds de status van trustschapsgebied van een der beide delen van Australisch Nieuw-Guinea.

Politieke samenwerking is steeds door Australië van de hand gewezen in verband met de Indonesische aanspraken op Nederlands-Nieuw-Guinea.

De heer Van Beuge wijst in dit verband op het mislukken van het plan de Zeevaartschool te Hollandia te maken tot het centrale opleidingsinstituut op dit gebied voor geheel Nieuw-Guinea. Nadat twee achtereenvolgende jaren een contingent Australische Papoea's op de meest bevredigende wijze een cursus te Hollandia had volbracht, gaan de Australiërs thans zonder voorkennis van de Nederlanders over tot het stichten van een eigen zeevaartschool te Port Moresby.

GEHEIM

De Heer Jouwe en Womsiwor vermelden, dat men in Port Moresby met enige bezorgdheid de geavanceerde opvattingen gadeslaat, welke de van de Nederlandse zeevaartschool in Australisch Nieuw-Guinea teruggekeerde Papoea's naar Australische maatstaven er op nahouden.

d. De heer Womsiwor maakt melding van een door hem ontvangen uitnodiging van de United Australia Movement te Sydney voor een bezoek aan die stad en stelt zich veel voor van contacten met de Labour-oppositie van de heer Calwell.

De Staatssecretaris waarschuwt voor te hoog gespannen verwachtingen ten aanzien van de invloed en de uiteindelijk te verwachten steun van welke Australische groepering ook. Er is geen enkele zekerheid dat men niet op een gegeven ogenblik, wanneer de internationale ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, in de steek wordt gelaten.

e. Wat West Papoea zelf betreft deelt de heer Jouwe mede, dat de heer Guirma van Opper Volta tijdens zijn bezoek aan Nederlands-Nieuw-Guinea de vraag stelde waarom West Papoea niet naar buiten tot een zelfstandige staat kon worden geproclameerd, terwijl intern de samenwerking met Nederland werd voortgezet.

De Staatssecretaris deelt mede, dat hij ook wel eens in die richting heeft gedacht, doch het denkbeeldheeft laten varen, onder meer in verband met het dreigende gevaar van het uitlokken van Indonesische agressie.

Bovendien is voor het bestaan als zelfstandige staat (afgezien van allerlei andere vereisten) internationale erkenning nodig, waarop in algemene zin thans nog niet kan worden gerekend.

Nederland zou geen enkel bezwaar maken indien morgen aan de dag bijvoorbeeld de Brazzaville-landen een voorstel tot verlening van zelfbeschikking aan de Papoea's zouden indienen en dit voorstel door de Verenigde Naties zou worden aanvaard.

De heer Jouwe informeert of het Statuut met de West ook tot Nederlands-Nieuw-Guinea zou kunnen worden uitgebreid. Hierdoor zou een soort gemenebest naar Brits model ontstaan, welke constellatie Nederlands-Nieuw-Guinea ook economisch ten goede zou komen.

- De-

De Staatssecretaris meent, dat zulks in het huidige stadium geen gunstig effect zou hebben in de Verenigde Naties en eerder averechts zou werken ten aanzien van de uiteindelijke doelstelling van het Regeringsbeleid: een vrije keuze van de Papoea's voor eigen toekomst.

Van zijn kant bestaat er theoretisch echter geen enkel bezwaar tegen:immers elke vorm die de zaak van de Papoea's kan dienen is acceptabel voor de Regering.

De heer Jouwe informeert naar de mogelijkheid om op korte termijn te komen tot de inschakeling van Papoea's in executieve functies in het topapparaat.

De Staatssecretaris antwoordt, dat daartoe op zijn volle medewerking kan worden gerekend. Hij is sedert 1960 reeds hiermee bezig, doch stuit hierbij op tal van moeilijkheden; een van de belangrijkste daarbij is de vraag, of de nodige prominente Papoea's beschikbaar zijn. Deze moeten bij voorkeur buiten de Nieuw-Guinea Raad worden gezocht, teneinde dit college niet van zijn leidende figuren te beroven.

Voorts moet worden nagegaan wat de beste opzet is, zowel om het meeste profijt voor de betrokken Papoea's, als om de continuering van het op een snelle ontwikkeling van land en volk gerichte beleid te waarborgen, een en ander bij voorkeur zonder dat wetswijziging nodig is.

Voor de nieuwe functionarissen zouden overigens naar het voorkomt nieuwe namen moeten worden ingevoerd ("commissarissen" bijvoorbeeld in plaats van "residenten").

Spreker zal intussen gaarne suggesties terzake vernemen van de delegatie.

Inmiddels is over deze aangelegenheid reeds de mening van de Gouverneur gevraagd, van wie juist een brief is ontvangen waarin diens denkbeelden zijn vervat. Deze moeten nog worden bestudeerd.

De heer Jouwe acht het gewenst, dat de leiding van de Diensten van Algemeen Bestuur voorshands bij Nederlandse Directeuren blijft berusten. Hij denkt zich een mogelijke constructie als volgt:
aan de top een bestuurscollege bestaande uit de Gouverneur, terzijde gestaan door bijvoorbeeld een vijftal personen-waaronder + drie prominente Papoea's-als "politieke directeuren" of "politieke commissarissen", die belast worden met de bepaling van het beleid-"Gouverneur in rade"-en dat beleid ook in de Nieuw-Guinea Raad verdedigen.